

Z OBSAHU	Bůh nám svěruje pokoj. Promluva Benedikta XVI. v Libanonu	04
	Mučedníci komunismu	07
	Filosofie a Boží Trojice	10
	Třináct na jednoho	13

TRADICE OTCŮ

Z homilií svatého Jana Zlatoústého (kolem 350–407)

Viděls to úžasné vítězství? To slavné dílo kříže? A mám ti povědět, co je ještě podivuhodnější? Všimni si tedy, jakým způsobem k tomu vítězství došlo, a užasneš ještě víc. Pomocí čeho totiž ďábel kdysi zvítězil, toho použil Kristus, aby ho přemohl; porazil ďábla jeho vlastními zbraněmi. A poslyš, jak se to stalo.

Znamením naší porážky kdysi byla panna, dřevo a smrt. Tou pannou byla Eva, neboť ještě nepoznala muže, dřevem byl rajský strom, smrtí pokuta Adamova. A teď zase Panna, dřevo a smrt. Symboly porážky se tu však stávají symbolem vítězství: místo Evy je tu Maria, místo stromu poznání dobra a zla strom kříže, místo smrti Adamovy smrti Kristova.

Z rajského stromu porazil ďábel Adama, z kříže přemohl Kristus ďábla. Jedno dřevo sráželo do propasti smrti, druhé naopak přivádí zpět k životu. To první ukrylo poraženého člověka, když se styděl za svou nahotu, druhé naopak obnaženého člověka před zraky všech vyvýšilo jako vítěze. První smrt přivedla všechny, kdo se narodili po ní, do záhuby, druhá naopak vzkřísila k životu i ty, kteří se narodili před ní. *Kdo vyličí mocné skutky Páně?* Smrt nás učinila nesmrtelnými, tak podivuhodné je dílo kříže.

Chápeš toto vítězství? Uvědom si, že se zrodilo bez jakékoli naší námahy a jakéhokoli našeho potu. Nepotřísnilo jsme své zbraně žádnou krví, ani jsme se nemuseli postavit do žádného bitevního šiku, ani jsme neutřžili žádnou ránu, dokonce jsme ani nebyli očividními svědky toho boje, a přece jsme dosáhli vítězství. Bojoval sám Pán, vítězství je naše. Jestliže je tedy toto vítězství i naším vítězstvím, napodobme vítězné vojáky a radostně zazpívejme chvalozpěv na vítězství. Chvalme svého Pána a volejme: *Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, peklo, tvůj osten?*

Petr Parléř: Svatý Václav (14. stol.). Foto: Wikipedia

Patron a ochránce české země

Když se na začátku nového tisíciletí jednalo v českém parlamentu o návrhu státního svátku 28. září, zazněla jako závažná námitka, že v případě knížete Václava se jedná o postavu, která slouží v historickém kontextu jako symbol servility a kolaborace.

Václavovi současníci však viděli svého knížete ve zcela jiném světle. V době, která neznala komunikační prostředky, se sláva a pověst umučeního panovníka neuvěřitelně rychle rozšířila do celého okolního světa. Nebylo to jen pro jeho mučednickou smrt. Rozhodující roli sehrála skutečnost, že dokázal být oním „světlem, které tak svítilo před lidmi, aby velebili Otce, který je v nebesích“. Historikové konstatují, že způsob, jakým

se zapsal do srdce svého národa, nemá u jiných národů obdoby. To, co nám bylo nejdražší a nejposvátnější, bylo pak po celá staletí „svatováclavské“ a svatý Václav se stal a zůstal nejvýznamnějším patronem své vlasti.

To nedokázaly změnit ani následující tragické historické převraty, a dokonce ani protikatolicky laděné národní obrození. Právě v té době vznikla idea slavného svatováclavského pomníku, který stojí v samém centru Prahy. Právě toto místo se stalo roku 1918 spontánně tribunou, odkud zaznělo poselství o obnovení samostatného českého státu. Stalo se tak ústy Aloise Jiráska, který by se asi lépe cítil třeba ve stínu Jiřího z Poděbrad.

Dokončení na str. 2

Benedikt XVI. podepisuje apoštolskou exhortaci *Ecclesia in Medio Oriente*. Foto: <http://www.cnewa.org>

Benedikt XVI. na apoštolské cestě v Libanonu

Ve dnech 14.–16. září 2012 proběhla 24. apoštolská cesta Benedikta XVI. v Libanonu. Oficiálním důvodem této cesty bylo předání závěrečného dokumentu biskupské synody o Blízkém východě, která se konala v roce 2010 v Římě.

Svatý otec na začátku své cesty zdůraznil, že „přichází do Libanonu jako poutník pokoje, jako přítel Boží a jako přítel lidí.“ Své přátelství vyjádřil celému regionu: „A kromě vaší země přicházím v duchu také do všech zemí Blízkého východu jako poutník pokoje, přítel Boží a přítel všech obyvatel všech zemí tohoto regionu, ať už je jejich náboženské vyznání a jejich kredo jakékoli.“

Po uvítání na letišti v Bejrútu se konalo první slavnostní setkání, na kterém Benedikt XVI. v řecko-melchitské bazilice svatého Pavla v Harisse podepsal posynodální apoštolskou exhortaci *Ecclesia in Medio Oriente*. Druhý den se setkal s představiteli státních institucí a světa kultury, diplomatickým sborem a náboženskými představiteli. Promluvu, kterou pronesl při této příležitosti, otiskujeme v tomto čísle na straně 4. Odpoledne se v sídle maronitského patriarchátu setkal s mladými lidmi z Libanonu a ze sousedních zemí. Další den ráno celebrou mši svatou v City Center Waterfront v Bejrútu za přítomnosti četných biskupů a obrovského zástupu věřících, kteří přišli ze všech částí Blízkého východu. Na závěr eucharistické slavnosti symbolicky předal apoštolskou exhortaci patriarchům, předsedům biskupských konferencí Turecka a Íránu a několika věřícím laikům. Odpoledne v sídle syrsko-katolického patriarchátu se zúčastnil ekumenického setkání s pravoslavnými patriarchy a východními pravoslavnými křesťany a představiteli oněch církví a církevních společenství.

„Byla to dojemná církevní událost a současně prozíravá příležitost k dialogu prožitá v zemi, která je složitá, ale příznačná pro celý region vzhledem k tradičnímu soužití a činnorodé spolupráci různých jejích sociálních a náboženských složek,“ hodnotil Svätý otec svoji cestu. „Setkání s tisíci věřících katolíků Libanonu a Blízkého východu a vroucnost jejich víry a svědectví vyvolaly v mé duši hluboký pocit vděčnosti.“

RaVat, TS ČBK

Dokončení ze str. 1

Vrcholný hold vzdala naše vlast svému patronu a ochránci o jedenáct let později při oslavách milénia jeho mučednické smrti. Jejich součástí bylo otevření dokončené katedrály svatého Víta, kterou sám světec před tisíci lety založil. Dohadovat se o tom, komu katedrála patří, nepřišlo tehdy nikomu na mysl. Otevřel ji pražský arcibiskup a jako první host vstoupil dovnitř prezident republiky. Zachoval se filmový dokument o oslavách milénia, jejichž velkolepý průběh nám připadá z dnešního pohledu takřka neskutečný. Vrcholem byl čtyřhodinový průvod, který přenášel relikvie svatého knížete z Vyšehradu na Hradčany. Počet účastníků odhadoval tisk na 600 tisíc. Akce vyvolala velké pohoršení komunistů a antiklerikálů.

Jak velice se od té doby u nás situace změnila, dokládá i trapné jednání českého parlamentu, jak naložit s památkou slavného českého patrona. Nahradil ho svátek tzv. české státnosti. Většina lidí však ani neví, co si má pod tím představit. Bohužel, stejně mlhavý je dnes již pro mnohé i obraz svatého Václava, protože hodnoty, které ho učinily tím, čím je, jsou jim cizí nebo lhotejné. Náš svätý patron nachází svou vlast opět v podmínkách spíše pohanského než křesťanského prostředí. Nemá-li dát zahynout nám ni budoucím, musíme se také vrátit k jeho příkladu, hodnotám a ideálům.

Lubomír Štula
redaktor týdeníku *Světlo*

Právníci britské vlády: Křesťané nemají právo nosit v práci křížky

Právní zástupci Británie u Evropského soudu pro lidská práva tvrdili, že křesťané nemají právo nosit v práci křížky.

„Je rozdíl mezi profesní sférou, kde se vaše náboženské přesvědčení může dostat do rozporu s jinými zájmy, a soukromou sférou,“ řekl James Eadie. „Každý má právo vyjadřovat své názory, včetně práva na nošení náboženských symbolů, ale ne absolutní právo nebo právo bez omezení.“

„To neznamená, že v profesní sféře může kdokoli projevat své náboženské přesvědčení tak, jak se sám rozhodne,“ pokračoval. „Zaměstnanci mají svobodu dát výpověď, když zjistí, že jejich zaměstnání není slučitelné s jejich náboženským přesvědčením.“

Soud posuzuje případy čtyř britských občanů, kteří tvrdí, že jsou obětmi protináboženské diskriminace v zaměstnání.

CatholicCulture

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

SLOVO KNĚZE

Kard. Dominik Duka: Děti jsou naše bohatství

Kardinál Dominik Duka OP zdůraznil v glose pro ČRo 1 Radiožurnál, že je nutná obnova dnešní vymírající populace. Vybízí rodiče, aby se nebáli mít děti navzdory námaze a investicím, které do jejich výchovy musí vložit.

„Jakkoli snaha křesťanů po tom, aby rodiny byly otevřené k přijetí dalších dětí, na někoho může působit komicky nepatřičně, faktem je, že právě tento přístup může přinést určitou naději naší evropské civilizaci. Při zkoumání, proč počet dětí v rodinách je stále nižší, se objevuje zvláštní paradox. Naši prarodiče měli pět, osm i více dětí a rozhodně žili ve velmi nuzných poměrech. Vypadá proto zvláštně, když řada rodin dnes tvrdí, že si dítě nebo další dítě nemůže dovolit z ekonomických důvodů.“

Kardinál Dominik Duka OP si plně uvědomuje, kolik stojí náklady na dítě, ale upozorňuje, že mnohé věci, které rodiče poskytují dětem, jsou naprosto zbytečné. Také chápe, že se životní úroveň rodiny s každým dalším dítětem sníží, ale klade si otázku, zda je to opravdu na závalu. „Není rodičovská péče, láska a čas dětem věnovaný nad všechny počítače, mobily a dovolené u moře? Jsme ještě vůbec schopni srovnání toho, co je v životě opravdu důležité?“

Vždyť i Bible má na svých stránkách jen ve Starém zákoně na čtyřicet míst, kde se mluví o právech dítěte. Ježíšův přístup k dětem je všeobecně známý. Člověka zamrzí a zamrazí, když zjistí, že mnozí lidé k dětem dnes přistupují jako k něčemu, co si mohou pořídit. Jako by dítě bylo větším luxusem než nové auto.

Dítě jako vlastnictví je snad tou nejhorší variantou, kterou rodiče mohou vyslovit. Stále věřím, že víc a víc mladých lidí znovu bude spatřovat krásu v harmonické rodině, že pochopí i cenu obětí, s nimiž vychovávají více dětí, a také, že společnost i církev je v takovém chápání rodiny budou podporovat.“

ČRo

Papež ke křesťanským demokratům: hledejte pevné etické základy

Ve dnech 21. a 22. září 2012 proběhl v Římě kongres Křesťanské demokratické internacionály. Více než sto padesát delegátů kongresu, mezi nimiž nechyběl bratr nedávno zesnulého kubánského křesťanského politika Oswalda Payá, premiéři čtených evropských zemí, představitelé Evropské lidové strany či dcera vězněné Julie Tymošenkové, Jevgenija, přijal na zvláštní audienci v Castel Gandolfu Benedikt XVI.

Papež připomněl, že politika a správa se nemají orientovat podle tržní logiky, ale mají pamatovat na učení II. vatikánského koncilu, podle kterého „uspořádání věcí má být podřízeno řádu osob, a ne naopak“ (*Gaudium et spes*, 26). Takové uspořádání se zakládá na pravdě, buduje se ve spravedlnosti a je ožíváno láskou.

Rozhodující rozlišování se týká lidského života, kde všechny volby mají respektovat „transcendentní důstojnost člověka“ (*Katechismus katolické církve*, 1929). Úcta k životu ve všech jeho fázích se nedílně pojí k úctě k manželství jako nerozlučitelnému svazku muže a ženy. Blahoslavený Jan Pavel II. řadí k základním lidským právům „právo žít v úplné rodině a mravném prostředí“ (*Centesimus annus*, 47).

Skutečný pokrok lidské společnosti se nemůže obejít bez politických rozhodnutí bránících a podporujících manželství a rodinu. Tyto politické cíle musí sledovat jak jednotlivé státy, tak mezinárodní společenství, aby tak zvrátily rostoucí osamělost jednotlivce a z ní pramenící utrpení a vyprahlost. Každý člověk je odpovědný za uchování lidské důstojnosti v dějinách, poukázal na závěr Svatý otec, avšak zvláštní odpovědnost náleží politickým představitelům. Křesťanští politici by měli být „schopni dát budoucím generacím důvody k životu a naději“ (*Gaudium et spes*, 31) a pamatovat, že „držitele moci stihne neúprosný soud“ (Mdr 6,5).

Ra Vat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Podemiláný břeh, nařezávaná větev – těmito obrazy bychom mohli vyjádřit skutečnost, že u nás stále větší počet lidí nezná nebo neuznává objektivní mravní zákon. Tento zákon stanovuje, co každému člověku a potažmo společnosti prospívá a co nám naopak škodí. Jako takový není mravní zákon nějakým znevobodňujícím okovem, ale moudrým rozvrhem či cestou, na které můžeme plně rozvíjet své lidství ku prospěchu všech. Mravní zákon je rozumem odvoditelný z neměnné lidské přirozenosti, a proto pomáhá a též zavazuje každého člověka, a každý ho může poznat.

Žel Bohu koncept přirozeného mravního zákona je stále hojněji přehlížen či odmítán. Děje se tak v teorii i praxi, takže si nic netušíce kopeme hrob. Hlavní média mají na tom skrytém podemilání břehu a nařezávání větve lví podíl. Lidé, kteří mají o mravním zákoně dostačující poznání, těžko hledají způsob, jak to sdělit ostatním. Televize, rozhlas a noviny jsou těmito lidem víceméně uzavřené. Vždyť společnost je přece už někde jinde, a lidé chtějí slyšet a vidět jiné věci než nějaké morali-zování. Mohu to ilustrovat na příkladu aspiranta na prezidentskou kandidaturu – JUDr. Jiřího Karase. Velká média ho při výčtu možných kandidátů vynechávají. Ignorují ho, aby o něm lidé nemohli ani uvažovat. Středisko SANEP pro výzkum veřejného mínění ho též nezařadilo mezi potenciální kandidáty, aby snad lidem nepřišlo na mysl volit člověka, který má dostatečnou zkušenost, erudici i odvahu znovu uvádět v soulad pozitivní právo s mravním zákonem.

O to víc bychom se měli snažit povzbuzovat a podporovat lidi ve svém okolí, kteří mají jasno a mají chuť čelit postupnému morálnímu propadání naší společnosti. Ba co víc, sami bychom měli sebrat odvahu a vystupovat na obranu mravního řádu a budoucnosti našeho národa. Ono se zdá, jako by se nic nedělo. Vše jde v pohodě dál. Ale je to tenký led.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců

POKOJ – POZDRAVENÍ POKOJE

Z čítanky „Víra Církve“ sestavené z textů Josepha Ratzingera

Když Pán svým učedníkům přeje pokoj (srov. Jan 14,23–29), je to především prostý pozdrav na rozloučenou od Pána, který vychází do noci Olivové hory. Hebrejský pozdrav zní, jak známo, „Šalom“, což můžeme přeložit slovem pokoj, ale také spása; v dřívějších formách pozdravu vycházejících z křesťanství lze také najít něco podobného – jako když je slovy „A Dieu – S Bohem“ zdravěn svěřován do Boží ochrany. Je to poslední pozdrav Ježíše před jeho cestou na kříž. Jedná se o něco víc než jen o nějakou konvenční prázdnou frázi. Ten, který jde na kříž, nemůže přát nějaké povrchní pohodlí. Ten, jenž na kříži zakusil až do dna propasti lidskou nouzi a přinesl světu spásu, nepřeje pokoj zapomnění, laciné pohodlí.

Duccio di Buoninsegna: Řeč na rozloučenou. Foto: Wikipedia

Pouze únik ze žaláře pohodlných lží, pouze přijetí kříže přivádí do místa opravdového pokoje. Psychoterapie dnes ví, že potlačování je nejhlubší důvod nemoci a že se musí sestoupit do bolesti pravdy;

jenomže sama neví, co je vlastně pravda a zda je pravda koneckonců dobrá.

Odtud se odvíjí poslední krok. V liturgii lze z dobrého důvodu obě formule „Dominus vobiscum“ a „Pax vobis“ vyměnit. Sám Pán je pokoj. Když odchází, nezdraví jen slovy. On, který na kříži odčínuje lži lidstva, protrpí jeho nenávisť a přemůže ji, je pokoj. Přichází skrze kříž; ve svém přání pokoje nepřeje pouze něco, nýbrž dává sám sebe. Tak jsou tato slova přímo janovským odkazem ustanovení eucharistie: Pán dává svým sám sebe do rukou jako pokoj; jako živý chléb sjednocuje Církev a vede lidi dohromady do jednoho těla svého milosrdenství.

<http://www.dbk-shop.de>
Přeložil P. Josef Koláček SJ

BŮH NÁM SVĚŘUJE POKOJ

Promluva Svatého otce k státním a náboženským představitelům Libanonu

Svatý otec ve své promluvě vyzval představitele politiky, náboženství a kultury Libanonu k svornému životu, jak k němu vybízí ze své podstaty náboženství i zdravý rozum, reflektující přirozený zákon.

Salami ô-tikum! (Jan 14,27) Těmito slovy Ježíše Krista vás zdravím a děkuji vám za vaše přijetí a za vaši účast. Děkuji Vám, pane prezidente, nejenom za Vaše laskavá slova, ale také za to, že jste umožnil toto setkání. Spolu s Vámi jsem právě zasadil jeden libanonský cedr, symbol vaší krásné země. Při pohledu na tento stromek a péči, kterou bude potřebovat, aby zesílil a rozložil své majestátní větve, jsem myslel na vaši zem a její úděl, na Libanonce a na jejich naděje, na všechny lidi tohoto regionu světa, který jako by zakoušel nekonečnou porodní bolest. Potom jsem prosil Boha, aby požehnal všem obyvatelům tohoto regionu, který dal zrod velkým náboženstvím a šlechtným kulturám. Proč si Bůh vyvolil tento region? Proč žije v sou-

ženích? Mám za to, že jej Bůh vyvolil, aby se stal vzorem a dosvědčoval před světem možnost, že člověk má konkrétně žít svoji touhu po pokoji a smíření! Tato touha je odevždy součástí plánu Boha, který ji vepsal do lidského srdce. Rád bych vás vybídl, abychom se pozastavili u tématu pokoje, protože Ježíš řekl: *Salami ô-tikum*.

Chceme-li mír, braňme život

Země je bohatá především lidmi, kteří v ní žijí. Její budoucnost a její schopnost nasadit se pro mír závisí na každém z nich a na všech společně. Toto nasazení nebude možné jinak než v jednotné společnosti. Nicméně, jednota není uniformita. Společnost je zajišťována stálým respektováním důstojnosti každého člově-

ka a zodpovědnou účastí každého člověka podle vlastních možností nasazením toho nejlepšího, co je v něm. Za účelem zajištění nezbytného dynamismu k vybudování a upevnění pokoje je zapotřebí neúnavně se vracet k základům lidského bytí. Důstojnost člověka je neoddelitelná od posvátného charakteru života darovaného Stvořitelem. V Božím plánu je každý člověk jedinečný a nenahraditelný. Přichází na svět v rodině, která je prvním místem humanizace a především první vychovatelkou k pokoji. Naše pozornost se při budování pokoje musí zaměřit na rodinu, aby jí byl tento úkol usnadněn, dostalo se jí podpory a tak byla prosazována kultura života. Účinnost nasazení za pokoj závisí na pojetí, které může mít svět o lidském

životě. Chceme-li mír, braňme život! Tato logika diskvalifikuje nejenom válku a teroristické činy, ale také každý atentát na život lidské bytosti, tvora chtěného Bohem. Lhostejnost či popírání toho, co tvoří pravou přirozenost člověka, brání respektování této *gramatiky*, kterou je přirozený zákon vepsán do lidského srdce. Velikost i důvod bytí každého člověka se nenacházejí nikde jinde než v Bohu. Bezpodmínečné uznání důstojnosti každé lidské bytosti, každého z nás, i posvátného charakteru života v sobě zahrnují odpovědnost všech před Bohem.

Musíme tedy sjednotit své síly a rozvinout zdravou antropologii, která bude zahrnovat jednotu lidské osoby. Bez ní nelze vybudovat autentický mír. Třebaže v zemích, kde se vyskytují ozbrojené konflikty, jsou útoky na integritu a životy lidí více zřejmé, existují také v jiných zemích. Nezaměstnanost, chudoba, korupce, rozmanité závislosti, vykořisťování, obchodování se vším a terorismus v sobě spolu s nepřijatelným utrpením těch, kteří jsou jejich obětmi, vedou k oslabení lidského potenciálu. Ekonomická a finanční logika nám chce neustále vnucovat svoje břemeno a upřednostňuje vlastnictví před bytím! Avšak ztráta každého lidského života je ztrátou pro celé lidstvo. To je velká rodina, za niž jsme všichni odpovědní. Jisté ideologie zpochybnující přímo či nepřímo, nebo dokonce legálně nezczitelnou hodnotu každého člověka a přirozený základ rodiny podřívají základy společnosti. Musíme si uvědomit tyto útoky na budování a harmonii *společného soužití*. Jenom účinná solidarita je protilečkou na to všechno. Solidarita při odmítání toho, co brání respektování každé lidské bytosti, solidarita v podpoře politiky a iniciativ usilujících o poctivé a spravedlivé sjednocení národů. Je krásné pozorovat skutky spolupráce a opravdového dialogu, které budují nový způsob společného soužití. Kvalitnější život a integrální rozvoj nejsou možné jinak než ve sdílení bohatství a kompetencí při respektování důstojnosti každého. Takový klidný a dynamický způsob soužití však nemůže existovat bez důvěry v druhého, ať už je jím kdokoli. Kulturní, sociální a náboženské rozdíly dnes musejí uvádět do života nový typ bratrství, kde je

jednotícím prvkem všeobecný smysl pro vznešenost každého člověka a dar, kterým je pro sebe sama, pro druhé a pro lidstvo. Tady se nachází cesta pokoje! Tady spočívá nasazení, které se po nás žádá! Tady je orientace, která má předsedat politickým a ekonomickým rozhodnutím na každém stupni i na globální úrovni!

Budování kultury pokoje

Aby byla zítřejším generacím otevřena budoucnost pokoje, je prvním úkolem výchova k pokoji skrze budování kultury pokoje. Výchova v rodině či škole musí být především výchovou k duchovním

vybudování a upevnění pokoje vyžaduje stálý zřetel k základům lidského bytí. Důstojnost člověka tkví v posvátném charakteru života darovaného Stvořitelem.

Benedikt XVI. zasadil libanonský cedr
Foto: <http://popebenedictxvi.news.blogspot.cz>

hodnotám, které propůjčují smysl a moc předávání znalostí a sdílení kulturních tradic. Lidský duch má vrozené citění krásy, dobra a pravdy. Je to pečeť božství, otisk Boha v něm! Z této všeobecné touhy plyne pevné a správné morální pojetí, které klade člověka vždycky do středu. Avšak jedině ve svobodě se může člověk obrátit k dobru, protože „důstojnost člověka vyžaduje, aby jednal podle vědomé a svobodné volby, to znamená hýbání a pod-

něcování z nitra osobním přesvědčením, a ne ze slepého vnitřního popudu nebo pouze z vnějšího donucení“ (*Gaudium et spes*, 17). Úkolem výchovy je doprovázet zrání schopnosti přijímat svobodná a správná rozhodnutí, která mohou jít i proti proudu rozšířených mínění, mód a politických i náboženských ideologií. Taková je cena přihlášení se ke kultuře pokoje! Je evidentní, že je třeba odložit verbální či fyzické násilí, které vždycky pošlapává lidskou důstojnost, a to jak jeho původce, tak oběti. Na druhé straně docenování mírumilovných děl a jejich vlivu na obecné dobro vzniká také zájem o pokoj. Jak dosvědčují dějiny, mají tato gesta pokoje značnou roli v sociálním, národním i mezinárodním životě. Výchova k pokoji tak bude formovat velkorysé a přímé muže a ženy pozorné ke všem a zvláště k lidem bezmocným. Myšlenky pokoje, slova pokoje a gesta pokoje vytvářejí atmosféru respektu, poctivosti a srdečnosti, kde pochybení a urážky mohou být pravdivě přiznány a společně tak přivádět ke smíření. Kéž o tom uvažují státníci i náboženská představitelé!

Přemáhat zlo dobrem

Musíme si jasně uvědomit, že zlo není anonymní síla, která ve světě působí neosobně či deterministicky. Zlo, zlý duch prochází lidskou svobodou, skrze užívání naší svobody. Hledá spojence, člověka. Zlo ho potřebuje, aby se mohlo šířit. A tak se porušením prvního přikázání, lásky k Bohu, převrací to druhé, láska k bližnímu. Mizí tak láska k bližnímu a nastupuje lež a závist, nenávisť a smrt. Je však možné nenechat se přemoci zlem, ale přemáhat zlo dobrem (srov. Řím 12,21). K tomuto obrácení srdce jsme voláni. Bez něho klamou i tolik žádané lidské „liberalizace“, protože se pohybují v redukovaném prostoru tvořeném duchovní sevřeností člověka, jeho tvrdostí, jeho nesnášenlivostí, jeho nadržováním, jeho touhami po pomstě, jeho pudy smrti. Proměna v hloubi ducha a srdce je nezbytná k opětovnému nalezení určité jasnozřivosti a nestrannosti, hlubokého smyslu pro spravedlnost a obecné dobro. Nový a svobodnější pohled udělí schopnost analyzovat a zpochybnit lidská zřízení, která vedou do slepých

ulíček, a vykročit vpřed se vzpomínkou na minulost, aby se už neopakovaly jejich zničující účinky. Toto požadované obrácení je povznášející, protože otevírá možnosti apelováním na nesčetné zdroje, které přebývají v srdci mnoha mužů a žen toužících po životě v pokoji a připravovaných se zasadit o pokoj. Nyní je obzvláště naléhavé: zřít se pomsty, uznat vlastní pochybení, přijímat, ale nevymýšlet omluvy, a nakonec odpustit. Protože jedině dané a přijaté odpuštění klade pevné základy smíření a pokoje pro všechny (srov. Řím 12,16b.18).

Koexistence a harmonický život

Jedině tehdy může růst porozumění mezi kulturami a náboženstvími, úcta jedněch ke druhým bez pocitů nadřazenosti a v úctě k právům každého. Křesťanství a islám v Libanonu žijí po staletí v jednom prostoru. Není výjimkou, že najdeme v jediné rodině obě náboženství. Je-li to možné v rámci jedné rodiny, proč by to nemělo jít na úrovni celé společnosti? Specifičnost Blízkého východu spočívá ve staletém promíšení rozdílných složek. Je bohužel pravda, že spolu také bojovaly. Pluralitní společnost existuje jedině

působením vzájemnému respektu, touhu poznat druhého a díky ustavičnému dialogu. A dialog je uskutečnitelný jedině s vědomím, že existují hodnoty společné všem velkým kulturám, protože jsou zakořeněny v přirozenosti lidské osoby. Tyto hodnoty, které tvoří určitý podklad, vyjadřují autentické a charakteristické rysy lidství. Patří k právům každé lidské bytosti. Rozmanitá náboženství se významně podílejí na tvrzení o jejich existenci. Nezapomínejme, že náboženská svoboda je základním právem, z něhož vyplývají mnohá další. Vyznávat a svobodně žít vlastní náboženství, aniž by byl vlastní život a vlastní svoboda vystavovány nebezpečí, musí být umožněno každému. Ztráta či oslabení této svobody zbavuje člověka posvátného práva na ucelený duchovní život. Svůdná tolerance neodstraňuje diskriminaci, a někdy ji dokonce zesiluje. A bez otevřenosti k transcendentnu, které umožňuje nalézt odpovědi na otázky srdce o smyslu života a morálním způsobu života, se člověk stává neschopným jednat spravedlivě a zasazovat se o pokoj. Náboženská svoboda má sociální a politickou dimenzi, která je pro pokoj neodmyslitelná! Prosazuje

koexistenci a harmonický život prostřednictvím všeobecného nasazení ve službě ušlechtilým věcem a při hledání pravdy, která se neukládá násilím, nýbrž „silou pravdy samé“ (*Dignitatis humanae*, 1), oné Pravdy, která je v Bohu. Protože žitá víra nevyhnutelně ústí v lásku. Autentická víra nemůže vést ke smrti. Tvůrce pokoje je pokorný a spravedlivý. Věřící tedy dnes mají podstatnou roli, totiž dosvědčovat pokoj, který přichází od Boha a který je darem, jenž je dán všem v životě osobním, rodinném, sociálním, politickém i ekonomickém (srov. Mt 5,9; Žid 12,14). Nečinnost počestných lidí nesmí dovolit zlu, aby zvítězilo. Nedělat vůbec nic je ještě horší.

Tyto úvahy o pokoji, společnosti, důstojnosti člověka, o hodnotách rodiny a života, o dialogu a solidaritě nemohou zůstat pouze hlásanými ideály. Mohou a mají být žity. Jsme v Libanonu a musejí být žity tady. Vybízím vás tedy, abyste svědčili odvážně, vhod či nevhod, že Bůh chce pokoj, že Bůh nám svěřuje pokoj. *Salámi ō-tikum!* říká Kristus. Bůh vám zehnej.

Přeložil P. Milan Glaser SJ

Radio Vaticana

(Krácceno, mezititulky redakce)

STOJÍ ZA TO RISKOVAT

Když se Benedikt XVI. před časem chystal na Blízký východ, na Kypr, jeden z jeho hostitelů na tomto Tureckem částečně okupovaném ostrově, arcibiskup Luigi Padovese, předseda tureckého episkopátu, přišel o hlavu. Doslova. Den před papežovým příjezdem na něm byla provedena muslimská rituální exekuce. Aby papež věděl...

Tentokrát papežské cestě žádný demonstrativní útok na Církev nepředcházel. Papež totiž beztak dobře věděl, že cesta do Libanonu představuje ohrožení života. Upozorňovali na to lidé nejlépe obeznámení se situací. Moji kolegové z rozhlasu, kteří papeže doprovázeli, dostali instrukce, že si mají nechat růst vousy, jeden z nich dokonce napsal závěť.

Přivítání s muslimskými představiteli na letišti v Bejrútu
Foto: <http://stateofmind13.com>

Ani sami Libanonci tak docela nevěřili, že papež skutečně přijede. Teprve v posledních dnech před cestou si uvědomili, že Benedikt XVI. skutečně riziko podstoupí – řekl Vatikánskému rozhlasu jeden z libanonských organizátorů návštěvy.

Podle P. Samira Khalila Samira, papežského poradce v otázkách islámu, Benedikt XVI. nemohl cestu odvolat s odkazem na napjatou situaci v sousední Sýrii. Bylo by to velké anti-svědectví. V posledních letech opakovaně vybízí křesťany na Blízkém východě, aby vytrvali, neodcházel do exilu, bez ohledu na to, co jim doma hrozí. A situace začíná být opravdu kritická. Několik dní před papežskou cestou to formuloval jeden z pastýřů irácké Církvě, arcibiskup Louis Sako z Kirkúku. Oznamil, že v Libanonu chce s papežem upřímně promluvit o tom, že Církev na Blízkém východě vymírá. Decimuje ji jak islámské pronásledování, tak nedostatek perspektiv do budoucna. Než se arcibiskup Sako

vrátil z Libanonu do Kirkúku, teroristi položili bombu pod jeho katedrálu. Tentokrát nikdo nezahynul.

Papež svou cestou do Libanonu ukázal, že jsou věci, pro které stojí za to riskovat, nastavit hlavu. Učinil tak především kvůli křesťanům na Blízkém východě, pro které „nastavení hlavy“ není jen metaforou. Svou přítomností však promluvil také k muslimům. Tím spíš, že – jak si všímali arabští novináři – papež se výrazně liší od muslimských vůdců, kteří vystupují tak trochu jako polobohové. Benedikt XVI. zapůsobil jako skromný a srdečný člověk.

V Libanonu papež samozřejmě pronesl mnoho závažných slov. Utiskovaným

Papež riskoval nebezpečnou cestu do Libanonu.

Křesťanům ukázal, jak vytrvat. Muslimy zaskočil odvahou a pokorou.

křesťanům ukázal za vzor oslavený Kristův kříž, ten, jenž – jak připomněl – byl příslibem vítězství pro císaře Konstantina, který pak vyvedl Církev z období pronásledování. Pustil se také do jemné polemiky s muslimy, když jim připomněl, že náboženská svoboda je univerzálním, nikoli jen západním právem. Křesťany

a muslimy vybědl ke společnému budování blízkovýchodní civilizace.

Jsou to důležité věci a slova, které papež rozsévá vhod i nevhod. Nejsilněji však promluvil svou přítomností. Tím, že vůbec přijel. Příznačné je v tomto kontextu vyznání libanonského patriarchy Bechary Raie, který k bilanci papežské cesty řekl: pochopili jsme, že my křesťané nejsme pouhou menšinou. Jsme přítomností všeobecné Církve.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Kněží a řeholníci zemřelí ve věznicích a táborech nucené práce

V tomto díle představíme osudy dvou kněží z královéhradecké diecéze, kteří zemřeli v kriminále na Mírově v polovině 50. let. Přes opakované urgencye nebyli propuštěni na svobodu, přestože jejich zdravotní stav byl velmi vážný.

P. Josef Jakubec, děkan v Žamberku

Narodil se 8. února 1899 v Ústí nad Orlicí jako syn továrního dělníka a pocházel z devíti dětí. Rodina žila velmi skromně. Obecnou školu vychodil v letech 1905 až 1910 v Ústí nad Orlicí, poté pokračoval až do roku 1913 na místní měšťanské škole. Původně se měl vyučit řemeslu, ale díky přispění dobrodinců a přátel rodiny, kteří rozpoznali jeho nadání, mohl jít studovat na gymnázium do Hradce Králové. Po maturitě v roce 1920 vstoupil do kněžského semináře v Hradci Králové. Teologická studia dokončil v roce 1924 a na kněze byl vysvěcen v Hradci Králové 29. června 1924. Jako kaplan nastoupil do farnosti Libštát, v okrese Semily. Poté vystřídal v průběhu 20.–30. let řadu kněžských působišť: Třebechovice pod Orebem, Vysoký Újezd, Městec Králové, Zvole, Nové Hrady u Vysokého Mýta. V roce 1937 zakotvil v Žamberku. Stal

se děkanem, biskupským notářem a biskupským vikářem žamberského vikariátu. Oblíbenou činností pana děkana byl zpěv a hra na hudební nástroje: housle, harmonium a varhany. Za druhé světové války se zapojil do odboje proti nacistům. Po válce se stal členem ONV v Žamberku a jeho rady jako dopravní referent. Členem ONV byl až do roku 1947, kdy kvůli jmenování biskupským vikářem tuto politickou funkci opustil. Byl také prvním iniciátorem opravy poničeného poutního kostela v Neratově. Pravidelně sloužil mše svaté pro personál i pacienty v žamberském Albertinu a navštěvoval místní sirotčinec. Aktivně pracoval v Československé straně lidové, po roce 1945 jako předseda místní a okresní organizace, angažoval se v Orlu a v Charitě.

V osidlech Stb

Po komunistickém převratu byl poprvé zatčen 1. února 1949 a do května vyšetřován ve vazbě v Pardubicích, pak krátce v Chrudimi. 3. června 1949 byl výnosem komise Krajského národního výboru v Pardubicích bez soudního rozhodnutí zařazen do Tábora nucených prací v Pardubicích, kde měl strávit dva roky. Ve výměru komise se říkalo, že pracoval v rámci ilegální organizace (tj. lidové strany), která usilovala o zvrácení lidové demokratického zřízení v ČSR. Proti tomuto absurdnímu rozhodnutí podal u KNV žádost o propuštění z TNP nebo alespoň snížení doby pobytu v táboře. Uvedl, že žádnou protistátní činnost nepodnikal, a pokud šlo o jeho kontakty s „nebezpečnou osobou“ – Ing. Žemlou z Pardubic, setkal se s ním pouze několikrát na lidoveckých schůzích. Na svou obhajobu také uvedl, že ani vyšetřování Státní bezpečností neprokázalo jeho vinu, a navíc má zdravotní problémy (prodělaný zánět pohrudnice a vadu zraku), takže není schopen těžší manuální práce. Z TNP

byl propuštěn 26. listopadu téhož roku, pravděpodobně díky amnestii, a vrátil se zpátky na děkanství do Žamberka.

K druhému zatčení došlo už v noci 12. prosince 1949. P. Jakubec byl obviněn z kontaktů s protistátní organizací (jednalo se o několik schůzek lidovců v Žamberku po únoru 1948, kde hovořili o dalším pokračování strany), ze zcizování kostelních sbírek (P. Jakubec jako pokladník v lidové straně obstarával také finanční pomoc rodinám, jejichž blízcí odešli před hrozící perzekucí do emigrace nebo už byli uvězněni) a z rozšiřování protistátních tiskovin (oficiální pastýřské listy, protestní dopis arcibiskupa J. Berana Dr. Čepičkovi a Plojharovi proti proticírkevní politice státu). Pan děkan byl vyšetřován ve vazbě v Hradci Králové a souzen v rámci čtrnáctičlenné skupiny lidovců a věřících z Žamberska spolu s dalšími dvěma kněžími – P. Karlem Šrajbrem a P. Miloslavem Kopeckým. Proces proběhl ve dnech 24.–25. října 1950 před Státním soudem v Praze a pan děkan byl odsouzen za velezradu a vy-zvědačství na 20 let.

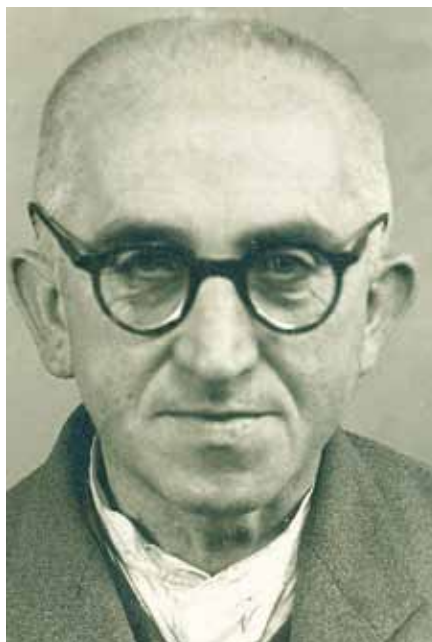
Nebezpečný až do smrti

Nejprve byl převezzen do Plzně na Bory, později eskortován na Mírov. V hlášení z února 1954 byl hodnocen ve vězeňském spise jako stálý nepřítel lidové demokratického zřízení: „Pokud se týká převýchovy, není u něj naděje, že by kdy plnila svůj účel. Je věrný a horlivý zastánce politiky Vatikánu a dnešní zřízení pomlouvá.“

V roce 1954 se u něj na Mírově projevovalo závažné onemocnění – chronický zánět průdušek a rakovina plic. Během roku 1954 byl několikrát léčen ve vězeňské nemocnici a při zákroku mu byla odňata celá levá plíce. Poté pokračovala léčba ozařováním. Začátkem ledna se jeho zdravotní stav dále zhoršil – objevily se zvětšené uzliny na krku, také v oblasti hrudníku a břicha. V této době už trpěl velkými bolestmi. Při vyšetření v lednu 1955 ve Fakultní nemocnici v Brně u něj byly zjištěny rakovinné metastázy po celém těle. Ani doporučení vězeňského lékaře, ani opakovaná žádost jeho samotného a jeho sestry nepřiměla krajského prokurátora k povolení přerušení trestu

či propuštění. Pan děkan byl na poslední návštěvu, kdy se setkal se svou sestrou a synovcem Václavem, přinesen na nosítkách a prosil, aby jej pohřbili v rodném městě. P. Josef Jakubec zemřel na Mírově 27. června 1955 a o dva dny později byl i přes své poslední přání pohřben na vězeňském hřbitově na Mírově.

Rodina nebyla o jeho úmrtí uvědoměna a dověděla se o něm teprve při urgenci žádosti o přerušení výkonu trestu

P. Josef Jakubec. Foto: archiv autora

pro zdravotní stav vězněného. Příbuzní dostali odpověď – žádost je bezpředmětná, protože odsouzený před měsícem zemřel. V roce 1968 požádala rodina o exhumaci ostatků P. Jakubce a jejich převezení na hřbitov do Ústí nad Orlicí. Správa věznic však tuto žádost odmítla s odvoláním na údajné zrušení vězeňského hřbitova. Zamítnutí žádosti bylo především dílem okresní organizace KSČ.

P. Josef Chadraba, děkan ve Vilémově

Narodil se 12. března 1891 ve Vinařích u Čáslavi a pocházel ze selské rodiny. V rodné vsi navštěvoval obecnou školu, měšťanskou školu vychodil v blízkém Ronově nad Doubravou. V letech 1903–1911 studoval gymnázium v Čáslavi. Pak vstoupil do kněžského semináře v Hradci Králové a po studiích zde byl

27. června 1915 vysvěcen na kněze biskupem Doubravou. Od roku 1915 byl oficiálně biskupské konzistoře a vikaristou v katedrále v Hradci Králové, 1916 administrátorem v Plošticích nad Labem, 1917–1921 kaplanem v Jilemnici, 1922–1924 administrátorem děkanství v Golčově Jeníkově a od roku 1924 působil jako farář ve Vilémově, faru měl v Klášteře u Chotěboře. V poslední jmenované farnosti působil 27 let až do svého zatčení. V této rozsáhlé duchovní správě měl na starosti místo dřívějších čtyř duchovních 22 obcí a samozřejmě vyučování náboženství na zdejších školách. K jeho oblíbeným činnostem patřila právě výuka katechismu dětí. Během působení v Klášteře opravil koncem 40. let s pomocí farníků tři kostely. Politicky se neangažoval, byl pouze prostým členem Československé strany lidové. S oblibou četl, především vědeckou literaturu, a maloval – věnoval se olejomalbě. Byl nadaný na řeči, rád jezdil automobilem a cestoval. Od roku 1948 trpěl tzv. Bürgerovou nemocí – ucpáváním cév – obou dolních končetin a následně kulhal. Byl také vášnivým lovcem, vlastnil několik cenných loveckých pušek. Po válce viděl děti, které našly v lese střelné zbraně po Němcích. Ve snaze předejít nebezpečí, je přesvědčil, aby mu pušky daly a schoval je v garáži, což se později stalo záminkou k jeho zatčení.

Odbojářem na Vilémovsku

Po únoru 1948 bylo jen otázkou času, kdy bude oblíbený děkan zatčen. Podobně jako v jiných regionech iniciovala StB na Havlíčkobrodsku pomocí provokatéra vznik protikomunistických skupin. Učitel Paplhám z Klášteřa byl kontaktován agentem StB Hořínkem, který předstíral odbojovou činnost a žádal jej o vytvoření odbojové skupiny na Vilémovsku. Paplhám, náruživý divadelník, se pak během roku 1950 zmínil o této věci svým protikomunisticky smýšlejícím přátelům v okolí Vilémova a Golčova Jeníkova. Byla to většina divadelního ochotnického spolku, ale řekl o této věci i P. Chadrabi. Paplhám byl záhy jako ústřední postava zatčen.

Poté, co to P. Chadraba zjistil, pokusil se některé věci zachránit. Spolu se svojí

hospodyní Annou odnesl z garáže válečné trofeje získané od dětí a naházeli je společně větracím otvorem do věže, která byla samostatně přistavěna k budově kostela. Aby nebyly zvenčí vidět, větrací otvor nechal zazdít. Další události na sebe nenechaly dlouho čekat. Paplám ve vyšetřovací vazbě mluvil i o těch věcech, které neměly s jeho zatčením nic společného. Tedy i o tom, že děkan Chadraba kdysi sbíral vojenské zbraně jako trofeje.

P. Chadraba byl zatčen 11. září 1951 v noci na faře v Klášteře. Ihned byl podroben tvrdým výslechům. Zcela nájisto nařídila StB vybourat zazděný otvor v dolní části věže a nalezené válečné trofeje si odvezla. Brzy nato v okresním městě Čáslavi v prostorách restaurace Beseda tyto nefunkční zbraně vystavovala veřejnosti a nezapomínala k nim vylíčit děkana Chadrabu jako spiklence, který shromažďoval zbraně za účelem provést ozbrojený převrat spolu s dalšími pachatelí. Byl obviněn z kontaktů s protikomunistickou skupinou Václava Paplháma. Za několik měsíců byla zatčena i děkanova hospodyně z fary Anna Čechová a další občané z Kláštera a Vilémova.

„Náboženský fanatik a přívrženec Vatikánu“

Vyšetřovatelé vytvořili i pro proces P. Chadrabu „protistátní skupinu“, a to

P. Josef Chadraba. Foto: archiv autora

z osob, které se všechny ani neznaly. Otec Chadraba byl při přelíčení vulgárně zostouzen pro údajné styky s hospodyní a označován jako mamonář. Ve dnech 17.–18. ledna 1952 byl odsouzen u Státního soudu v Praze v čele devítičlenné soudní skupiny za velezradu na 20 let.

P. Chadraba byl odvezen na Mírov, kde si odpykával trest. Přes všechny vážné zdravotní potíže musel během trestu pracovat. Vzhledem k vážným zdravotním komplikacím musel být několikrát převezen do vězeňské nemocnice. Proto

požádal krajskou prokuraturu v listopadu 1955 o přerušení trestu. Ani přes závažnost onemocnění nebyl propuštěn na svobodu, protože náčelník Mírova poslal na něj velmi kritický posudek: „Během výkonu trestu se projevuje jako náboženský fanatik a přívrženec Vatikánu. Má v sobě vžitou buržoazní morálku a veden vatikánskou ideologií, činí toto z něj nepřítel lidově demokratického zřízení, což se projevuje v jeho názorech, hlavně ve směru církevních otázek. Tuto svoji ideologii a názory šíří mezi ostatní spolupvězňi, se kterými je ve styku.“

P. Chadraba zemřel v důsledku celkového kornatění cév na infarkt v táborové nemocnici na Mírově 16. dubna 1956. Velitelství mírovské věznice zakázalo vydat ostatky příbuzným a už druhý den po úmrtí byl P. Chadraba zpopelněn v krematoriu v Olomouci. Není známo, kam byl umístěn popel z jeho ostatků. V roce 1993 odhalili věřící spolu se členy konfederace politických vězňů na kostele ve Vilémově P. Chadrabovi pamětní desku.

Vojtěch Vlček

Další díl v čísle 20/2012

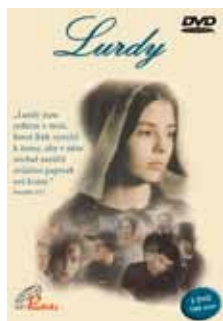
Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, I 10 00 Praha I, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999

on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Lurdy (DVD)

Dva muži ze dvou různých století; dva životní příběhy, do nichž vstoupila malá Bernadetta se svým příběhem od jeskyně Massabielle. Není třeba hned uvěřit, ale ptát se po pravdě a důvěřovat. Film vhodný k následující diskusi o víře a vztahu mezi vědou a vírou. 2 DVD, hraný film, český dabing, 190 minut, 399 Kč

Spes vitae. Duchovní vitamíny

Krabička s duchovními vitamíny pro Rok víry. Obsahuje 3 účinné látky se zvýšeným obsahem spásné moci, vybrané během dlouhých let na základě projevů Boží lásky: kříž, desátek růžence a „příbalový leták“ s texty modliteb, vysvětlením základních bodů života z víry. To vše doloženo citacemi z Písma a z katechismu ve formě klasického návodu k použití léků. *Celý komplet: 55 Kč*

FILOSOFIE A BOŽÍ TROJICE

Kde se věří v Boží Trojici, nebo se alespoň dříve věřilo a společnost z této víry dosud více či méně vědomě vychází, tam se daří filosofii. Proč je tomu tak?

Na rozdíl od častých úvah, zda jde paradoxně znějící křesťanské dogma o Boží trojjedinosti filosoficky, tedy čistě rozumově dokázat, pokusím se zamyslet nad tím, jak by asi bylo filosofii, kdyby tohoto dogmatu nebylo.

K následující úvaze mě přiměla skutečnost, kterou jsem si uvědomil při četbě nedávno vydaného překladu muslimského filosofa Ibn Rušda alias Averroa (1126–1198). Muslimská nebo chceme-li islámská filosofie (*falsafa*) není něco, co by bylo pro toto náboženství typické. Dějiny islámu znají poměrně krátké období, o kterém lze říci, že racionální spekulace čili filosofie skutečně kvetla. Je to období zhruba 9.–12. století. Je zajímavé, že podobná situace je i v judaismu. V biblických dobách něco jako filosofie (aspoň v tom smyslu, v jakém o ní obvykle v našem kulturním kontextu mluvíme) v podstatě neexistovalo. Na přelomu letopočtů se nakrátko židovská filosofie objevila, ale brzy vymizela. A jediné období, kdy se znovu nakrátko objevila, byl středověk, tedy období blízké filosofii islámské.

Závislost filosofie na teologii

Otázka, proč se filosofie v křesťanské kultuře drží jako cosi bytostně přítomného a potřebného, a proč je tomu v kulturách judaismu a islámu jinak, je bezpochyby zajímavá, nicméně velice obtížná. Pokusím se předložit jednu možnou odpověď, která je inspirovaná úvahami C. V. Pospíšila z jeho rozsáhlé monografie *Jako v nebi, tak i na zemi*, kde mj. upozorňuje na souvislosti podoby společnosti a víry touto společností sdílené. Autor se v této knize zaměřuje hlavně na podobu společnosti a na schopnost uznat a unést legitimní pluralitu a diverzitu. Pokusím se udělat jiný krok a místo klasického promýšlení teoretické závislosti teologie na filosofii

Robert Campin: Svatá Trojice (1433). Foto: Wikipedia

Křesťanství díky svému trojičnímu monoteismu staví na jednu roveň božství, a tedy i na stejnou rovinu významu a důležitosti atributy jako autorita, zákon, rozum, láska.

(neboť filosofie dává teologii do značné míry metodologii, nástroje myšlení apod.), poukážu na možnou závislost filosofie na teologii, nikoli ovšem závislost metodologickou nebo obsahovou, ale spíše společenskou. A to konkrétně na teologii křesťanské. Jednoduše řečeno: Kde se věří v Boží Trojici (nebo se alespoň dříve věřilo a společnost z toho dosud více či méně vědomě vychází), tam se daří filosofii. Proč?

Jednota a pluralita

Paradoxně znějící dogma o třech Osobách v Jediném božství, tedy o jakési koexistenci jednoty a plurality, představuje východisko mnoha zajímavých úvah. Ponechávám stranou všechna teologická vysvětlení i apologetické obhajoby této víry a soustředím se pouze na poukaz na některé jeho důsledky. Bůh Otec je obvykle chápán jako Stvořitel, Zákondárce, Autorita. Bůh Syn jako Vykupitel, ale také jako božský Rozum. Koneckonců Janovo evangelium ho označuje mnohovrstevnatým řeckým slovem LOGOS, tedy slovo, rozum, definice, důvod... A Bůh Duch Svátý je zase chápán jako láska a také (metaforicky) jako oheň, tedy zdroj spontaneity, inspirace...

Křesťanství je prostě náboženství, které díky svému trojičnímu monoteismu staví na jednu roveň božství, a tedy i na stejnou rovinu významu a důležitosti atributy jako autorita, zákon, rozum, láska atd. V dějinách křesťanství také máme všechny tyto prvky pěkně pohromadě. Důraz na autoritu Boží, na Boží zákon a s tím související přikázání, pravidla a koneckonců i církevní zákonodárství. Důraz na rozumnost stvoření, na možnost hledat ve stvoření rozumné důvody, které jsou stopami jeho Tvůrce (velmi dobře to ilustruje začátek listu Římanům). Důraz na spontaneitu a hledání nových cest, ocenění člověka „Duchem puzeňého“ k novým myšlenkám, novým způsobům jednání, novým cestám. Mezi těmito důrazy existuje samozřejmě pnutí, které je ale povětšinou tvořivé a v dlouhodobé perspektivě nezískává ani jeden z těchto důrazů navrch, nestává se důrazem absolutním a nepohlcuje ostatní dva.

Radikální monoteismus

V judaismu nebo islámu, tedy v náboženstvích co do kulturního a geografického rámce velmi blízkých, existuje velmi sil-

ná tradice právní. Nejsem profesionální religionista, ale pokud se příliš nepletu, je islám a jeho chápání vztahu člověka k Bohu především formován myšlenkou zákona a práva, a jeho etika je do značné míry právnicky založená. V judaismu je dle mého soudu podobná situace, ale nikoli tak striktně. Zatímco na přelomu letopočtů nacházíme u helénizovaných židovských myslitelů (Filón) myšlenky o Božím slovu (LOGOS), ve středověku a pak v novověku nacházíme více než důrazy racionální spíše tendence mystické a charismatické (kabala, chasidismus apod.). Nikoli překvapivě však v této novější době nacházíme nikoli myšlenky o Božím LOGOS, ale spíše představu Boží slávy, záře...

Pokud se pokusíme o paralelu s křesťanskou trinitární vírou, pak islám se od jakékoli plurality v Bohu ostře distancuje a pokládá ji za nepřijatelný kompromis s radikálním monoteismem. Judaismus je v tomto umírněnější a byť je daleký víře v Trojici, dokáže mluvit o Božím LOGOS nebo o Boží slávě neboli šekině. A historie ukazuje, že když se mluví o logu, dělají to filosofové, když o šekině,

dělají to charismaticky a na první pohled až bláznivě jednající chasidé.

Tu a tam se samozřejmě objeví významnější filosofická nebo mystická doba, osobnost, důraz..., asi proto, že je to vyjádření jakési obecně lidské nutnosti a potřeby. Nicméně Bůh, který je striktně jediný a jeho hlavním atributem je autorita a zákon, něčemu takovému příliš nepřeje. Proč štourat lidským malým rozumem do toho, co už Bůh dobře stanovil a předepsal (známý výrok před spálením alexandrijské knihovny: Buď je tam to, co ve svaté knize, a pak je to stejně zbytečné, nebo je tam něco jiného, než je ve svaté knize, a pak je to nebezpečné a rouhavé. Tak jako tak je to k ničemu)? Proč přicházet s něčím novým a popouštět příliš uzdu fantazie, inspirace, spontaneity? Vždyť máme autoritu, pravidla, zákony, kterými se máme řídit. Co je nad to, je ze zlého.

Netvrdím tím samozřejmě, že existence filosofie dokazuje správnost křesťanské víry v Boží Trojici. Jen se ptám, neboť to stojí za zamyšlení: Není náhodou západní kultura, která je historicky formovaná především křesťanstvím, tak

bohatá na filosofii i na tvořivost a spontaneitu právě díky tomu, že křesťanský Bůh je nejen Zákonodárce, ale i Rozum a Inspirace?

Tomáš Machula

<http://machula.bigblogger.lidovky.cz>

Doc. Tomáš Machula,
Ph.D., Th.D., filosof,
děkan Teologické
fakulty JU v Českých
Budějovicích

Není náhodou západní kultura, která je historicky formovaná především křesťanstvím, tak bohatá na filosofii i na tvořivost a spontaneitu právě díky tomu, že křesťanský Bůh je nejen Zákonodárce, ale i Rozum a Inspirace?

Žehnání věžního kříže kostela Povýšení svatého Kříže ve Františkových Lázních

Kostel Povýšení svatého Kříže ve Františkových Lázních

Věžní kříž pro kostel Povýšení svatého Kříže ve Františkových Lázních nechal pořídit arcivévoda Štěpán v roce 1847. Na krásu tehdy nového kříže ve svých *Dopisech z Lázní Františkových* upozorňuje Božena Němcová, která tou dobou dlela v našem lázeňském městě. Už v roce 1888 byl kříž opravován a tehdy byla jeho podoba zjednodušena. Od té doby však už žádná zásadní oprava kříže neproběhla, a proto ho až do dnešních časů známe jako ošuntělý a nenápadný. V posledních letech se kříž začal silně naklánět a hrozit pádem, a tak místní farář Jan Janeček inicioval jeho sejmutí (4. listopadu 2011) a kompletní opravu. Dílo, jehož cena se blíží 200 tisícům korunám, bylo uhrazeno z dotace Ministerstva kultury ČR (70 %), daru Města Františkovy Lázně (20 %) a podílu majitele (10 %). Majitel kostela – Rytířský řád křížovníků s červenou hvězdou bude ještě navíc hradit čtené práce, u nichž konečná výše nákladů není dosud přesně vyčíslena. Celá konstrukce kříže má i s kotvou výšku 370 cm. Rozpětí ramen je 90 cm. Plocha, která byla pozlacena, činí cca 1,75 m².

Opravený kříž se na věž po deseti měsících vrátil dne 12. září 2012. V neděli 16. září 2012 slavil pontifikální poutní mši svatou J. M. Josef Šedivý, generál a 48. velmistr Rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou, řádu, který je zde od počátku dějin našeho lázeňského města pověřen duchovní správou. Po mši svaté následoval obřad posvěcení čerstvě instalovaného zrestaurovaného věžního kříže.

P. Jan Nepomuk Janeček, O.Cr.

PAUL RYAN

Republikánský kandidát na viceprezidenta USA

Republikánský kandidát na prezidenta Mitt Romney si za svého kandidáta na viceprezidenta vybral kongresmana Paula Ryana. Lze to označit za jeho první skutečně prezidentské rozhodnutí.

Jeden americký komentátor trefně poznamenal, že rozhodnutí republikánského kandidáta na prezidenta Mitta Romneyho vybrat si za svého kandidáta na viceprezidenta právě kongresmana Paula Ryana bylo Romneyho prvním skutečně prezidentským rozhodnutím.

Touto volbou Romney projevil rozhodnost, odvalu a uklidnil konzervativní křídlo Republikánské strany, které o pragmatikovi Romneyem mělo vždy pochybnosti a které nyní bude kandidátka Romney – Ryan nadšeně podporovat.

Kdo je Paul Ryan? Stručně řečeno, anti-Obama. Naprostý protiklad současného amerického prezidenta.

Tento mladý kongresman (ročník 1970, poprvé zvolen do Kongresu v roce 1998, nyní slouží již sedmé dvouleté období ve Sněmovně reprezentantů) je nejznámější svou kritikou Obamovy rozpočtové a fiskální politiky. Sám je intelektuál a za posledních několik let předložil alternativní návrhy opozičních rozpočtů vůči těm Obamovým. Jako předseda Rozpočtového výboru je u republikánů jedním z hlavních expertů na tyto otázky.

Jeho cílem je zastavit deficit a vrátit Ameriku na cestu k fiskální odpovědnosti a vyrovnaným rozpočtům. Ryan upozorňuje, že současné deficity a hlavně nové plánované výdaje v podobě Obamovy zdravotní péče jsou prostě nefinancovatelné a Americe, pokud nastane reforma, hrozí, že kolem roku 2040 zbankrotuje. Levicí byl Ryan vydáván za necitlivého škrtače výdajů, který by omezil výdaje především pro chudé. Jenže jeho návrhy reforem jsou věrohodné a prezident Obama nenastínil žádnou vizi, jak své programy zaplatit, kromě ochoty zvýšit daně 1% nejbohatších Američanů o nějakých 4–6 procentních bodů, což je samozřejmě směšné, neboť takovéto malé zvýšení daní malému

počtu lidí příliš mnoho nových peněz do rozpočtu nepřinese. Navíc Ryan začal upozorňovat, že on nechce škrtnat výdaje jen kvůli škrtnutím, ale i proto, aby umožnil zachránit velice oblíbený program zdravotní péče pro seniory Medicare, z něhož chce část peněz Obama převést do své reformy zdravotnictví. Jinými slo-

Paul Ryan. Foto: <http://www.teaparty.org>

Jeho cílem je zastavit deficit a vrátit Ameriku na cestu k fiskální odpovědnosti a vyrovnaným rozpočtům.

vy, nejenže on nenavrhuje škrty pro škrty samé, ale proto, aby zachránil populární sociální program Medicare, na který nebudou peníze, pokud se Amerika bude řídit do ještě většího deficitu současným rychlým obamovským tempem.

I když Ryanova pozice ohledně rozpočtů, škrtnutí a zastavení deficitu je ta jeho nejproslulejší, po jeho nominaci na viceprezidenta si mnozí uvědomili fakt, který není žádným tajemstvím: Ryan je konzervativní katolík, který jako kluk ministroval, a patří k radikálům, pokud jde o právo nenarozených dětí na život. Nejenže je proti tomu, aby jakékoli pe-

níze daňových poplatníků byly použity na financování potratů, ale je proti potratům i tehdy, kdy by se jednalo o incest či „znásilnění“, které vlastně násilným znásilněním nebylo. Prakticky je ochoten tolerovat potraty jen v případě ohrožení života matky. To ho činí v rámci hnutí pro-život ještě o něco více pro-život, než je tomu tak u některých ostatních. Samozřejmě, tyto názory mu na levici žádnou popularitu nepřidají, ale zato povzbuzují republikánskou členskou základnu a její ochotu aktivizovat se v kampani.

Volba katolíka Ryana ze strany mormona Romneyho má ještě jeden aspekt: je to poprvé v amerických dějinách, kdy ani jeden z kandidátů na prezidenta či viceprezidenta jedné ze dvou hlavních stran není protestantem – ve stále většinově protestantském národě. Ale právě volbou Ryana Romney uklidnil mnohé konzervativní protestanty, pro které mormonství není křesťanstvím.

Na závěr pár osobních údajů: Paul Ryan má s manželkou Jannou tři děti, je to workholik, který nevlastní ve Washingtonu žádný byt a ani nebydlí v hotelu, nýbrž přespává na pohovce ve své kanceláři v Kongresu, je to fanatik do cvičení, fitness a posilování (rád říkává, že ze všech kongresmanů má právě on nejméně podkožního tuku), je vášnivým rybářem a myslivcem, ze zvířat, jež uloví, si doma vyrábí klobásky, je stoupencem nejen práva vlastnit zbraně – samozřejmě –, ale i lukostřelcem, členem asociace amerických lukostřelců.

Nyní napjal svůj luk a míří vysoko.

Roman Joch

MUDr. Roman Joch, politik, publicista, překladatel, ředitel Občanského institutu

TŘINÁCT NA JEDNOHO

Proč bychom měli podpořit kandidaturu Jiřího Karase na prezidenta ČR

Je nejvyšší čas. Má-li se Jiří Karas, který za nás všechny veřejně hájí právo na život, dostat mezi prezidentské kandidáty, je třeba, aby každý odběratel *RC Monitoru* dodal ještě 13 – TŘINÁCT – podpisů. Vzhledem k tomu, že každý z nás má přátele a příbuzné, není to snad tak mnoho.

Ale PROČ to máme udělat? Zkusím to shrnout do šesti bodů.

1. O tom, kolik nás je, se vedou spory. Patrně nejspolehlivějšími údaji jsou počty křtů: doby, kdy se novorozenci křtili „šmahem“, jsou už za námi, doby, kdy se rodiče křtít báli, rovněž tak. Křty dospělých reprezentují svobodné rozhodnutí konkrétních osob. Přitom počty křtů zůstávají poměrně stabilní. Není proto pravda, že nás „dramaticky ubývá“. Otázka ovšem je, jak dalece se fakt, že jsme pokřtěni, promítá do našeho života.

2. Zmapovat to není snadné. Křesťané se se svými dobrými díly neradi inzerují, a je to asi dobře. Sama se cítím nejlépe, dě-

lám-li něco užitečného tak říkajíc „na střeše“, v pozici sochaře, který ví, že jeho práci vidí shora Bůh a na ostatním nezáleží.

3. Jsou ale i jiné situace. Dnešní sekulární společnost k nám nepřistupuje neutrálně, ale naopak vyhrocuje svůj postoj k základům, na nichž stojí naše (společná) civilizace. Mladší ročníky se houfně domnívají, že svoboda a demokracie k nám spadly z nebe – a Církev a Kristovo učení se objevily teprve později, respektive je někdo vymyslel.

4. Spor mezi námi a sekulární společností dnes zřetelně krystalizuje především kolem antropologických otázek: zpochybňuje se člověk jako Boží stvoření nadané stvořenou přirozeností, zpochybňují se autonomie a práva rodiny a – především – se zpochybňuje úcta k lidskému životu a jeho ochrana.

5. Toto jsou otázky, k nimž nestačí zaujímat tichý, dělný postoj „na střeše“, ale naopak: hlásat je se střech. Vždycky. Při

každé příležitosti. Nahlas. A jednu z těchto příležitostí nám poskytuje předběžné hlasování o vstupu do prezidentské kandidatury. Kandidáti se vyjadřují k politickým otázkám, v nichž samozřejmě máme svobodnou volbu. Jiří Karas ale hájí lidský život – nenarozený, postižený, dohánějící. To není POLITICKÝ názor: to je objektivní pravda, vyplývající z pohledu na člověka jako na Boží stvoření.

6. Nejde tu o protlačení konkrétní osoby. Jde o zřetelné zaujetí stanoviska, které je v našem národě už padesátý čtvrtý rok potlačováno, což hrozí naší společnost totálně rozložit. A jde o solidaritu s člověkem, který se nebál a nebojí toto stanovisko hlásat veřejně.

Michaela Freiová

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

VÝJIMEČNÁ ŠANCE PRO OCHRANU ŽIVOTA

Možná jste také poslední dobou zvažovali, co by bylo možné udělat pro ochranu lidského života od početí. Přemýšleli jste o umělém potratu, jak je to hrozné – brutální zavraždění nevinného dítěte v děloze. A o tom, že takto usmrcených dětí u nás přibývá přibližně sto každý všední den. Možná jste uvažovali o tom, jak se nemohou bránit tomuto zabíjení, a proto od nás potřebují tím větší zastání, a přemýšleli jste, co byste pro ně mohli udělat.

Možná jste si objednali materiály Hnutí Pro život ČR a rozdávali je ve svém okolí, zkoušeli jste mluvit se svými blízkými a známými o úctě k životu od početí a o tom, že je nezbytné, aby zákon počatý lidský život chránil. Možná jste se setkali s nepochopením, s lhostejností. Když se člověk cítí ve svém počinání a názoru osamocen, stává se, že rezignuje, cítí, že

s těmito názory není vítáný a raději o tom již nemluví. Běžné denní starosti a povinnosti poté postupně vytěsňují toto téma i z našich myšlenek a životů. Vždyť se o tom stejně nikde nemluví, stejně se to už nezdůrazňuje. Ani v kostele ne.

Rád bych upozornil na výjimečnou příležitost pro nás všechny stejného smýšlení. Na příležitost podpořit kandidaturu pana Jiřího Karase na funkci prezidenta České republiky. Pan Karas působil 16 let v parlamentu a skutečně se aktivně zastával nenarozených dětí. Za jeho působení byl jeho hlas slyšet a společnost ho znala jako bojovníka za tradiční rodinné hodnoty a hlavně jako zastávce nenarozených dětí. Nyní je to však minulost a tento hlas na naší politické scéně chybí.

Není však zájem pana Karase kandidovat a opět nám takto pomáhat pro nás

dostatečnou výzvou? Není to naděje pro opětovné prolomení hráze mlčení k umělým potratům na mediální úrovni? Tyto názory by skutečně měly šanci být znovu vidět a ovlivňovat tak smýšlení mnoha lidí dobré vůle. Proto se domnívám, že bychom teď měli upřít naše zaměření k sesbírání co největšího počtu podpisů pro něj. Zatím je nashromážděna zhruba jedna pětina z celkového potřebného množství. Čas máme do začátku listopadu. Tentokrát nejde o to, že bychom neměli koho podpořit a museli volit „menší zlo“. Děkuji vám všem, kteří to chápete.

Jan Vrána

Jan Vrána, koordinátor pouličních výstav Stop genocidě

CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ ANIMÁTORŮ SENIORŮ

Diecézní centrum pro seniory Hradec Králové srdečně zve na již VI. ročník celostátního setkání animátorů seniorů, které se uskuteční 25.–26. 10. 2012 v Hradci Králové.

Program šestého ročníku nabídne bohoslužbu s biskupy, přednášky s odborníky, benefiční koncert a interaktivní besedy. Podrobné informace o programu najdete na www.animatori.cz.

Do Hradce Králové zavítá biskup František Václav Lobkowicz, Aleš Opatrný, Kateřina Lachmanová, Jan Rybář, Michael Slavík a další hosté. Záštitu nad akcí převzal biskup Jan Vokál, náměstek hejtmána Vladimír Derner a Národní centrum pro rodinu.

Informace a přihlášky:

Biskupství královéhradecké
Diecézní centrum pro seniory
Velké nám. 35, 500 01 Hradec Králové
tel.: 495 063 661, mobil: 737 215 328,
734 435 368, e-mail: animatori@bihk.cz
web: www.animatori.cz
skype: animatori-CR

Uzávěrka přihlášek a plateb:

12. 10. 2012

O kradení

Kradlo se vždy a krást se asi bude. Islámský zákon šaría za krádež seká ruku. V naší zemi však dostaly krádeže už v minulém století něco jako státní pozeňání. Začalo to znárodněním velkých podniků a bank v roce 1945 bez náhrady. „Vykoišťovatelé“ byli nahrazeni nekvalifikovaným vedením a země z první dešátky, válkou nezničená, se začala rychle na žebříčku států propadat. Ovšem hlavní šrám na morálce lidí přineslo až vyhnání Němců s následujícím rozkradením a vyplundrováním pohraničí. Při odsunu se „ztratilo“ 226 tisíc lidí. A nebylo dost. Přišel rok 1948, pokračovalo znárodnění a urychloval se propad našeho hospodářství. A nebylo dost. Přišla kolektivizace zemědělců, kruté rozkulačování a do toho likvidace klášterů. S kláštery byly spojeny nejen krádeže hmotné, ale i kulturní. Kam se hrabe Koniáš (jím zabavené knihy jsou přesně zaznamenány včetně předaných knih náhradních) proti zlikvidovaným klášterním knihovnám (a kolik knih muselo být vyřazeno a skartováno z knihoven ostatních). Zemi opouští mnoho většinou schopných lidí a majetek

emigrantů je další vydatné sousto. Věžňové totalitního režimu zbavují zemi uranu pro mocného souseda a platí za to zdravím i životy. Dodnes nese země následky za „úspěchy“ socialistického zemědělství. Rozorané meze a nekvalifikovaně scelená pole jsou většinou příčinou větších povodní a „tun bahna“, které je třeba uklidit po povodních. Na pole se ale už nedostanou. Podobně jako obrovský státní dluh bude budoucí generace splácet i za odnesenou půdu. A jako by stále nebylo dost. Přišla svoboda a privatizace při nedokonalém zákonodárství. Prosazoval jsem, aby nesměli privatizovat komunisté – vždyť dle jimi zastávané ideologie je soukromé vlastnictví hlavní překážkou rozvoje a pokroku. Naopak „privatizovali“ především ti, co měli ze starého režimu peníze a kontakty.

Tak jak MUDr. Rath vyhrál ČSSD poslední krajské a senátní volby s heslem „zdravotnictví bez poplatků“, tak i v budoucích volbách sází jeho spolustraníci na nejnižší lidské sklony. A nespletou se. Lidé na to slyší.

Ing. František Kopečný

Ad Generační konflikt (RC Monitor 17/2012)

Přiznávám, že neznám ani pana redaktora K. Bronka, ani kardinála Raymunda Burkeho, a že toho ani mnoho nevím o zesnulém kardinálu Martinim, tím méně o jeho názorech, které by býval měl prosadit svými zákazy a příkazy. Dovedu si však představit, že nejzasvěceněji může člověk soudit o věcech, které poznal z obou stran – v tomto případě ze strany vlivného hierarchy a z druhé jako (do jisté míry) prostý věřící penzista (analogie u nás – ze strany respektovaného „důstojného pana faráře“ a z druhé jako prostý spoludělník, případně spoluvězeň). Obávám se, že ne všechny dobře míněné (což lze snad v případě kardinála Martinim předpokládat) náměty a výtky by měly být a priori řešeny metodou zákazů a příkazů anebo pozicí „mrtvého brouka“, ale raději jako podněty pro věcnou diskusi a pro otevřený dialog. Riziko, že by naše Církev v některém ta-

kovém podnětu mohla přehlédnout „znamenání času“, mi zvláště v dnešní neklidné době připadá velmi akutní.

Ing. Ondřej Fischer

Postřeh

Dobrý den,

chtěl jsem jen poslat postřeh z dnešního nedělního evangelia (21. neděle v mezidobí: Jan 6,60–69). Mnoho z Ježíšových učedníků zde říká: „To je tvrdá řeč!“ Rakouská iniciativa kněží také reptá jako tehdejší učedníci. Ale pravdu nelze zjemnit či změnit, aby byla přijatelnější, snaží se pro danou dobu. Tehdy dokonce „mnoho z jeho učedníků odešlo“ a dokonce se Ježíš ptá i svých Dvanácti, zda chtějí odejít. Mají svobodu, nemusí jeho slova přijmout, byť by byl velmi rád, protože ví, že jeho slova „jsou duch a jsou život“. Naštěstí Benedikt XVI. je jako Šimon Petr a zůstává.

MUDr. Václav Trmač

Poděkování

Vážená redakce RC Monitoru,

jsem velmi rád, že nám umožňujete vidět svět katolickými očima. Pravidelný účastník bohoslužeb v kostele si musí všimnout tohoto dominikánského časopisu. Mám radost hlavně z toho, že periodikum doplňuje, opravuje či potvrzuje mé úvahy a názory na život v naší Církvi. Děkuji vám hlavně za to, poněvadž většina spoluúčastníků bohoslužeb, se kterými z kostela odcházím, mi dává dost málo příležitosti k hlubším diskusím.

Za velmi aktuální v demokratické společnosti považuji např. otázku svobody svědomí (RC Monitor 11/2011). Nelze jen slovně a propagačně hovořit o svobodě a lidských právech a současně nutit někoho k činům proti vlastnímu svědomí třeba ve zdravotnictví v souvislosti s umělými potravy nebo ve školství požadovat na učitelích v sexuální výchově, aby své žáky a jejich rodiče přesvědčoval o mravních

Jak to vidí Vojtěch Macek

V pokušení přehnané evidence

Evidence, tedy vedení v patrnosti, je do té míry žádoucí, do jaké není primitivní nápodobou Boží vševědoucnosti a do jaké je motivována získáním souvislosti, poznání a moudrosti.

Technologický pokrok umožňuje lidem uspokojovat životní potřeby jednotlivců i společnosti se stále menším množstvím vynaloženého úsilí. Je neporovnatelné, kolik energie nás stálo získat sousto do úst před sto lety a kolik stojí dnes. Je to dobře, protože planeta tak může uživit více lidí a uživit je lépe. (Byť ne všechny.) Je ale vždy dobrý z toho plynoucí fakt, že najednou nám jisté množství energie přebývá? Doléhá na nás nezaměstnanost jako noční můra jednotlivců. S tou se ovšem dá něco dělat, protože při vnímavém pohledu na svět lze vidět spoustu dosud neobjevené potřebné práce a dobrá autorita práce nezaměstnaným svěří. Horším strašákem pro společnost jsou dle mého soudu armády budižkničemů, kteří jsou zaměstnání prací postrádající smysl. Velmi častým případem zbytečné práce je všemožná evidence.

Přiznám se vám i já sám: Jako úředník a člověk mající systematický přístup k práci jsem důkazem toho, že mít o něčem přehled utříděný do (umělých) škatulek a dojem, že tyto škatulky jsou hoto-

vé, úplně a dále nevylepšitelné, je úžasné uspokojující i pro povahu celkem inteligentní a nekrátkozrakou. Puntičkář vždy ocení kompletní zápis, 100% docházku, bezchybnou kartotéku, uzavřený spis, včas zaplacenou fakturu a dodané podklady. A tento pořádek se získává právě všemožnou evidencí, kontrolou a hlášení. Ve zdravé míře je potřebujeme ke zvládnutí složitosti naší existence, ale má to své meze – je užitečné, pokud z takového snažení nevyplývá víc než spokojenost se zaplněnou kolonkou a pocit dokonané práce?

Postižení jsou nejen byrokrati. Informatici tímto atomizováním reality do fetišisticky podrobných kategorií a parametrů přímo ochromují chod celých institucí, třeba univerzit, kde si ani lidé se jmény oplácenými akademickými tituly nevědí rady s prostým zapsáním zápočtu do informačního systému. Dalším festivalem tuposti jsou povinné evaluační dotazníky (různých projektů a grantů), které nedopřávají zpětné vazbě uzrát v čase. Archivář baží po několika-

násobných zálohách dat. Chráněným živočichům je mnohem lépe a bezpečněji, když o nich neví ochránářova databáze. A kdo odečte aspoň špetku pravdy ze suchých, rozumem nesvlažených statistik veřejných průzkumů?

Evidence, tedy vedení v patrnosti, je do té míry žádoucí, do jaké není primitivní nápodobou Boží vševědoucnosti a do jaké je motivována získáním souvislosti, poznání a moudrosti. Jak se nám ta modla neprovázaného, pouze kvantitativního a pohodlného vševědění stále vlísává do života! Nuly a jedničky digitálního světa o tom mohou vyprávět...

Aby člověk šel k Božímu obrazu správným směrem, musí si přiznat omezenost svého pojetí dokonalosti – být ochotný jednoho se zříci a začít druhé vylepšovat, odstěhovat se ze škatulky, podstoupit změnu, obrátit se a přemýšlet, tj. umět z evidovaného množství informací vyvozovat poznatky, asi jako když se rýžuje zlato z kupy písku.

*Vojtěch Macek
pracovník církevní správy*

normách, které jsou pro něj nepřijatelné. Ve zmíněném jedenáctém čísle *RC Monitoru* máme krásný obrázek svatě Zdislavy s jejími čtyřmi dětmi a mně je tak nějak líto, že dosud jsem se v žádném kostele nesetkal s jasným projevem úcty ke svatě Janě Berette, ač umírala a byla svatořečena ve 20. století, tedy v naší době. Přinesla svou oběť ve světě, který prokazuje stále menší úctu k počatému životu.

Blahoslavený Jan Pavel II. často připomínal křesťanské kořeny Evropy, ale já se nemohu zbavit údivu, jak mohlo z těchto kořenů vyrůst tak jedovaté býlí, které je schopno svým jedem zničit nádherné květy manželské lásky a plody radosti z nově počatého života. Rádi slavíme Vá-

noce – svátky Ježíšova narození –, ač Ježíš se ztotožňuje s těmi nejmenšími, jejichž život od samého početí právně ani morálně nechráníme. Diskutujme více i mezi

sebou o obtížné problematice výchovy k manželskému životu a rodičovství a braňme tyto hodnoty i na veřejnosti.

PhDr. František Vavruška

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

Byl vnukem Bořivoje a Ludmily. Ta jako matka jeho otce Vratislava I. mu pro život dala cennější výbavu než jeho vlastní, Drahomíra. Naučila ho křesťanským zásadám, ctnostem, základům moudrosti i rozvaze. Mnich Kristián o něm napsal: „Byl dokonalý ve víře, neboť všem chudým činil dobře, nahý odíval a hladové sytil. Měl rád chudé i bohaté, služebníkům Božím přisluhoval a zdobil mnohé kostely.“ Vynikal velkou úctou a láskou ke Kristu v Eucharistii. Už víte, o kom je řeč, že? Kníže Václav vždy jednal čestně a podle křesťanské lásky. Pro dobro národa se snažil o pozvednutí morálky a pokřesťanštění země. **Václav je vzorem křesťanského panovníka a svatosti.** Jeho život i smrt svědčí o tom, že zdravý život národa spočívá na vzdělanosti a mravnosti se živým vztahem k Bohu. Nechme se, vážně a opravdu, inspirovat.

Spolu se Svatým otcem jsme putovali po Libanonu: „**Papež k nám přijel v nejkritičtějším okamžiku a poskytl nám pomoc, kterou jsme nejvíce potřebovali,**“ shrnul v neděli 16. září zakončenou papežskou cestu patriarcha Bechara Rai, nejvyšší představitel maronitů, kteří jsou tamější nejpočetnější křesťanskou skupinou. Také řekl, že „papežská návštěva dodala všem křesťanům na Blízkém východě odvalu. Pochopili jsme, že nejsme menšinou, nýbrž přítomností církve, vše-

obecné Církve, v tomto regionu.“ Svatý otec svou návštěvu viděl takto: „Vybídl jsem mladé lidi z Libanonu a sousedních zemí, aby byli pevní ve víře, důvěřovali Kristu, prameni naší radosti, prohlubovali svůj osobní vztah k Němu modlitbou a byli otevření k velkým ideálům života, rodiny, přátelství a solidarity. Když jsem spatřil mladé křesťany a muslimy, jak se

Koláž: mimi

ve velké harmonii radují, vyzval jsem je, aby společně vytvářeli budoucnost Libanonu a Blízkého východu a společně čelili násilí a válce. **Svornost a smíření musejí být silnější než popudy smrti.**“

Čechy však zjevně žijí jiným tématem. Jak vcelku trefně poznamenal publicista Zdeněk Holásek: „**Už třetí týden v médiích a v politických kruzích vládní jediné téma: otrava pančovanými alkoholickými nápoji.** Média mají o čem referovat a do nekonečna se ptát

odborníků, kvaziodborníků a politiků, přičemž ti poslední mají jako obvykle tu nejsilnější potřebu se k věci vyjádřit. Můžeme jen doufat, že některé stíhané osoby zaspívají a ukáže se, kdo všechno v tomto špinavém byznysu má své prsty pevně zaseknuté. **V zemi, kde si můžete zajít do stánku s novinami a při koupi Květu si šoupnout do volátka dvě mocné kořalky nejasného původu, je trapné se nyní hrozit, co že se to vlastně děje.**“

Média jsou vděčná za „živé“ téma, které oslovuje plošně celou veřejnost, má pachut detektivky a senzace, která je ale žel Bohu realizována skrze oběti na životech. Leckdo nemá daleko k obviňování systému státní kontroly výroby a distribuce destilátů. Mnozí tvrdí: je to selhání politiků, kteří mají systém kontrol na svědomí. **V blížícím se předvolebním zápasu už zazněly nabídky: „Přineseme změnu.“** A lidé změnu, zdá se, chtějí a očekávají. Kdo ví, zda slibované změny nebudou jen obměnou vnější... **Jedna velká změna bude ale nevyhnutelná. Budeme mít brzy nového prezidenta. Kdo jím bude?** (O jednom skvělém kandidátovi, o kterém netřeba pochybovat, se dočtete i uvnitř tohoto čísla RC Monitoru. Když ho podpoříte, uděláte pro svou zemi něco výjimečného. V tomto ohledu jsme každý nezastupitelný.)

-zd-

30. 9. Ne 26. neděle v mezidobí

Nm 11,25–29, Žl 19, Jak 5,1–6, Mk 9,38–43.45.47–48

1. 10. Po Památka sv. Terezie od Dítěte Ježíše, panny a učitelky církve

Job 1,6–22, Žl 17, Lk 9,46–50

2. 10. Út Památka svatých andělů strážných

Ex 23,20–23a, Žl 91, Mt 18,1–5.10

3. 10. St sv. Maximilián, biskup

Job 9,1–12.14–16, Žl 88, Lk 9,57–62

4. 10. Čt Památka sv. Františka z Assisi, jáhna

Job 19,21–27, Žl 27, Lk 10,1–12

5. 10. Pá sv. Palmác, mučedník

Job 38,1.12–21; 40,3–5, Žl 139, Lk 10,13–16

6. 10. So sv. Bruno, kněz

Job 42,1–3.5–6.12–16, Žl 119, Lk 10,17–24

7. 10. Ne 27. neděle v mezidobí

Gn 2,18–24, Žl 128, Žid 2,9–11, Mk 10,2–16

8. 10. Po sv. Simeon

Gal 1,6–12, Žl 111, Lk 10,25–37

9. 10. Út sv. Dionýsius, biskup, a druhové, mučedníci

Gal 1,13–24, Žl 139, Lk 10,38–44

10. 10. St sv. Paulin, biskup

Gal 2,1–2.7–14, Žl 117, Lk 11,1–4

11. 10. Čt sv. German

Gal 3,1–5, Lk 1, Lk 11,5–13

12. 10. Pá sv. Radim, biskup

Gal 3,7–14, Žl 111, Lk 11,15–26

13. 10. So sv. Eduard

Gal 3,22–29, Žl 105, Lk 11,27–28

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Bc. Mária Pešeková, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

